

DRUŠTVO HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA
POVJERENSTVO NAGRADE DANA HRVATSKE KNJIGE

NAGRADU »J U D I T A«
za najbolju knjigu ili studiju o hrvatskoj književnoj baštini
u 2009. godini
dobio je

LEO RAFOLT

za knjigu
DRUGO LICE DRUGOSTI
Književnoantropološke studije
Disput, Zagreb, 2009.

O b r a z l o ž e n j e:

Knjiga Lea Rafolta *Drugo lice drugosti* dojmljivo je ostvarenje u domaćoj znanosti o književnosti, temeljeno na primjeni novih, interdisciplinarnih proučavateljskih pristupa. Ti se pristupi temelje na zanimanju za povijesne uvjete nastanka književnih tekstova, dakle za povijesnost književnosti i literarnost povijesti, ili, jednostavno rečeno, za kulturološku dimenziju književnih tekstova, a obuhvaćeni su pojmom književna antropologija. Ova se pak nužno služi metodama i hermeneutičkim modelima preuzetim iz raznih humanističkih struka, pa od proučavatelja iziskuje ne samo poznavanje književne teorije, povijesti i kritike nego i verziranost u historiografiji, folkloristici, etnologiji i kulturnoj antropologiji.

U studijama okupljenim u knjizi *Drugo lice drugosti* Leo Rafolt povezuje rezultate klasičnih pristupa – kojih je suveren poznavatelj – s mogućnostima interpretacije što ih otvara nova kritičko-teorijska paradigma. Osobito je zanimljivo, i s obzirom na profil ove nagrade spomena vrijedno, što se takvu iščitavanju podvrgavaju neki od kanonskih tekstova i pojava tzv. starije hrvatske književnosti:

komedije Nikole Nalješkovića, opus Marina Držića, ep *Pelegrin* Mavra Vetranovića, dubrovačke renesansne tragedije. Druga pak polovica knjige većinom je posvećena analizama dramskih djela Iva Vojnovića, Josipa Kosora, Radovana Ivšića i Ivice Ivanca.

S obzirom na odabrano metodološko polazište, kao ključne teme kojima se Rafoltova knjiga bavi pojavljuju se, predvidljivo, i ključne riječi književne antropologije: *ideologija, identitet, drugi, tijelo*. Ono što *nije* predvidljivo, jest iznimna upućenost s kojom pisac osvjetljuje spomenute književne tekstove i autorske profile. Pritom je najčešća Rafoltova preokupacija: kako se u tekstu prikazuje ono što je u kulturološkom smislu drugo, tj. drugačije, i za autora teksta i za sredinu u kojoj tekst nastaje; dakle, kako je u djelima tematiziran susret sa strancima, sa ženskošću, sa seksualnim alteritetima, s ubojicama, sa životinjama, s čudovišnošću. Uz to autor pokazuje kako i sama zbilja postaje »drugo« u odnosu na književni tekst u kojem je prikazana. No posebno je zanimljivo i pozornosti vrijedno to što on u svojoj knjizi stalno promišlja i drugost u vlastitoj struci, tj. susret tradicionalno obrazovana filologa s izazovima novih, interdisciplinarnih perspektiva čitanja. Kada pak Rafoltove priloge razvrstamo po predmetno-tematskim područjima, pokazuju se zanimljive vertikalne poveznice između dvaju dijelova knjige, a time i između povijesnih slojeva hrvatske književnosti: tako, na primjer, kao važne okosnice on zamjećuje političku aluzivnost u Nalješkovića, Držića i Ivšića, način prikazivanja drugog, tj. drugosti u Držića i Kosora, prisutnost tjelesnog, bestijalnog i nagonskog u Vetranovića, Držića, Lukarevića Burine i Ivanca.

Besprijekorno upućen u rezultate vlastite struke, snažno motiviran za nove mogućnosti čitanja, ali bez metodološke pomodnosti, Leo Rafolt u svojoj je knjizi ostvario rijetko uspješan spoj tradicionalnih književnopovijesnih i poetoloških pristupa sa suvremenim književnim i kulturnim teorijama. Takav spoj rezultirao je otkrivanjem dodatnih značenja u tekstovima hrvatske književne baštine i bitnim pomacima u našem razumijevanju te baštine, a ujedno je ukazao na nove putove njezina proučavanja.

Učinivši na taj način stare tekstove još jednom novima, Leo je Rafolt s pravom zaslužio da mu pripadne nagrada koja nosi ime klasičnog, ali uvijek mladog Marulićeva djela – nagrada »Judita«.

Zagreb – Split, 22. travnja 2010.

DRUŠTVO HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA
POVJERENSTVO NAGRADE DANA HRVATSKE KNJIGE

NAGRADU »D A V I D I A S«

za studiju ili najbolji prijevod djela iz hrvatske književne baštine na strane jezike
u 2009. godini
dobile su

ROSANNA MORABITO i SUZANA GLAVAŠ

za prijevod na talijanski jezik i studiju o hrvatskoj književnoj baštini

MARINO DARSA RAGUSEO:

L'AVARO

Argo, Lecce, 2009.

O b r a z l o ž e n j e:

Naša svijest o univerzalnoj vrijednosti Držićeva teatra ne nalazi lako potvrde u inozemnom kontekstu, jer su piščevi tekstovi duboko ukorijenjeni u lokalnoj zbilji Dubrovnika i izraženi na specifičan način, vrlo visokih estetskih zahtjeva. Stoga treba pohvaliti inicijativu prevoditeljica Suzane Glavaš i Rosanne Morabito da komediju *Skup* predstave talijanskoj publici u što vjernijem, filološki fundiranom, ruhu. Dvije su se suprevoditeljice združenim snagama brinule o skrupuloznosti prenošenja, osobito pak o gipkosti i kolokvijalnosti jezika adresata. Pritom je ugledna slavistica Rosanna Morabito izdanje popatila i više nego instruktivnim predgovorom, opsežnom studijom u kojoj je – na temelju svekolike relevantne literature – ispisala opravdane razloge da se Držićevo djelo prihvati kao originalan prinos hrvatske književnosti europskoj renesansnoj tradiciji. Ne samo što autorica predgovora ne slijedi teze Cronijine škole o Držićevoj potpunoj zavisnosti od talijanskih uzora – dapače, s njima se obračunava – nego uspostavlja cjeloviti komparatistički uvid u temu »škrtca«, gdje naš komediograf može zauzeti dostojno mjesto između Plauta i Shakespearea. Teza o Držićevoj modernosti podržana je vrlo zanimljivim stavovima Queneaua i Pontiggie o složenosti dijakronije i relativnosti pojma suvremenosti, tako da vrednovanje dobiva na uvjerljivosti.

U skladu s intencijama nagrade »Davidias«, koja stimulira inozemne prinoše tumačenju i difuziji hrvatske (posebno one »dopreporodne«) književnosti, priznanje zasluženno pripada Rosanni Morabito i Suzani Glavaš za kompleksan prevoditeljski i interpretativni prinos Držićevoj »fortuni« u Italiji.

Zagreb – Split, 22. travnja 2010.

DRUŠTVO HRVATSKIH KNJIŽEVNIKA
POVJERENSTVO NAGRADE DANA HRVATSKE KNJIGE

NAGRADU »S L A V I Ć«
za najbolji autorski knjigom objavljeni prvijenac
u 2009. godini
dobio je

STJEPO MARTINOVIĆ

za knjigu
OČI SVETE LUCIJE
V. B. Z., Zagreb, 2009.

O b r a z l o ž e n j e:

Svojom prvom knjigom *Oči svete Lucije* Stjepo Martinović ulazi u hrvatsku književnost iznimno zreлим ostvarenjem. Istina, iza njegova prvijenca stoji nemalo životno iskustvo i ozbiljna tradicija na koju se naslanja. Štoviše, posvetom knjige svjesno ukazuje na različite emotivne i kreativne dugove, na ishodišta svojega ljudskog i spisateljskog formiranja. Podnaslovom »Sedam konavoskih priča« autor ukazuje na duboke zavičajne korijene, a uvodnim, okvirnim tekstom »Jeka razgovora uz ognjište« otkriva svoju vezanost uz toplinu usmenog kazivanja i snagu prenesenih mitskih, simboličkih situacija. Tematski i kronološki rasponi njegovih narativnih sklopova vrlo su široki, a karakterizira ih stanovita anakroničnost i određena starinska patina. Pasatistička nagnutost nad »bunar prošlosti« mogla bi se shvatiti i kao nedostatak kad ne bi bila kompenzirana živošću govorenja i uvjerljivošću pobuđenih slika i dijaloga. Osim toga, priča »Such a horrible fratricide« komponirana je dinamičnim izmjenjivanjem davno proteklih i suvremeno aktualnih zbivanja, složena kao skladan preplet raznosmjerno orijentiranih pasusa, a poantirana izazovnim uvlačenjem naratorove sudbine u tkivo priče. I u drugim pripovjednim motivima nadahnuto evociranje dalekih zbivanja (čak s mističnim ili fatalističkim konotacijama) barem je osjenčano sviješću o dijakroniji, mišlju o protoku vremena, uz suptilno namigivanje čitatelju kao svjedoku koji se *post festum* bavi posljedicama »dugoga trajanja«.

Zbirkom pripovjedaka *Oči svete Lucije* Stjepo Martinović podignuo je literarni spomenik ljudima i regiji iz koje potječe, afirmirao slojevitost i kompleksnost konavoskog ambijenta. Ako nagrada »Slavić« dolazi u ruke zaokruženoga i

kompletnog pisca, a ne – kao što je češće slučaj – pukoga početnika, opravdanje nalazimo u iznimnoj vrijednosti literarnog prvijenca, u potrebi da ne iznevjerimo kriterije i u obvezi da podržimo start koji ne samo obećava već štedro daje, s nadom daljnjeg obogaćivanja.

Zagreb – Split, 22. travnja 2010.